

«Funtsetarako lehia proiektuena izatea espero dut, Europak esaten duen bezala»

Pedro Azpiazu • Eusko Jaurlaritzako Ekonomia eta Ogasun sailburua

Espainiako Gobernuak Europako funtsen banaketaz argibide gehiago ematea nahiko luke Azpiazuk. 2021ak zerga erreformaz gogoeta egiteko urtea izan behar duela uste du.

Irene Lasa Bilbo

Kopuru handiak darabiltza esku artean Pedro Azpiazu Uriartek (Bilbo, 1957): pandemiaren kalte- ei aurre egin eta ekonomia suspertzeko balio behar duten aurrekontuak, arnasa handia eta aldaketa handiak ekar ditzaketen Europako funtsak... Elkarrizketaren aurretik oposizioko alderdie- tako batekin bilera egin du, aurrekontuei buruz, baina fronte horretan berritasun gutxi espero daiteke, gobernua Eusko Legebiltzarrean duen gehiengoa bide. Europako funtsekin, berriz, Euskadi Next programa osatu berri du Azpiazuren sailak. Proiektuen zerrenda mardula izango du arma nagusia Madrilen, Europa- ko diruak banatzeko zabalduko den frontean.

Lehendabizi ekonomiaren egoeraz galdetu behar. Pandemian gaude, badirudi hirugarren olatua hemen dela. Badago beste atzeraldi baten beldurrik?

Halakoetan maximalismoetarako joera izaten da, baina ni zuhurtasunaren alde egiten dut, eta ez dut zoritxarren iragarle izateko asmorik. 2020. urtean ekonomia asko erori da, baina, ziurrenez, erorketa ez da aurretik pentsatzen genuen bezainbestekoa izan. 2021erako, berriz, %8,6ko hazkunde aurreikusten dugu, eta, beraz, ez da konpentsatuko 2020ko erorketa guztia, baina jardueraren eta enpleguaren zati handi bat berreskuratuko da. Gero, gauzak okerrago edo hobekoak izango diren, osasun egoeraren eta hartzen diren neurrien

araberakoa izango da. Baina, pentsa dezakegu aurten ekonomia zati batean berreskuratuko dela, eta 2022an 2019ko tasak berreskuratuko direla.

Hurrengo urteak inportanteak izango dira. Egoera hain berezia da, ezen Europak eskua zabaldu baitu defizitak baimenduz. Baina kezka badago noiz itzul daitekeen zorrotasun fiskala, ez delako berdin izango austeritatearekin lotutako neurriak 2022an badatoz edo 2023an.

Faktore asko daude hor, eta ziurrenez gaur Europak ere ez daki zer gertatuko den. Europa jabetuta dago finantza krisian ez zuela bere egitekoarekin asmatu, austerizidioarekin ekonomia batzuk egoera okerragora eraman zituela. Orain, ekonomiaren beste erorketa handia iritsi denean, malgutasunaren alde egin du, defizit publikoarekin eta zorpetzearekin. Nire ustez, asmatu egin du, baita Euskadiri dagokionez ere, zorpetze ahalmen handia dugulako, zor txikiarekin. Horrek orain gasturako aukera ematen digu, arazo handirik gabe zorpetuz. Are gehiago interes tasak horren txikiak direnean, eta zorpetzea horren larria ez denean. Momentu- ren batean, ekonomia suspertzen denean, guztiok COVID-19az ahazten garenean, gehiegizko zorpetzeak birbideratzen hasi beharko dira. Baina, bideratze horrek, ez dago beste modurik, oso mailakatu etorri beharko du; hain zuzen, politika horiek ez daitezen kaltegarriak izan. Espero dut Europa buruargia izango dela horretan.

Aurrekontuei buruz, anbizio- tsuak zirela esan zenuen, inoren ezezkorik ez jasotzeko modukoak.

Pixka bat bilbotarkeria zen hori esatea, baina neurri batean sines- ten dut. Aurrekontu hauetan ahalegin handia egiten da. Aurre- ko urteetan igoerak izan dira, ur- tero 300 milioi euro ingurukoak, ekonomia hazkundeko garaia izanda ere, Europaren mugak zeudelako gastuari eusteko. Orain, muga horiek gabe, gastua modu garrantzitsuan handituko dugu, uste dugulako gastu handia beharrezkoa dela COVID-19ari aurre egiteko eta jarduera ekono- mikoa bultzatzeko.

ELAk dio gastua egiaz soilik %3 handitzen dela.

Azal diezadala hori nola den... Edonola ere, aurrekontuak beste aurrekontuekin alderatu behar dira. 2021eko aurrekontuak oso- tara hartzen baditugu, zorra hor sartzen denez, gaiak distortsiona- tzen ditugu, iaz baino zor handia- goa izango dugulako, adibidez. Baina aintzat hartzen baditugu le- hen zazpi kapituluak, politika ak- tiboak egiteko sailetan banatzen den dirua; hor 770 milioi euro gehiago daude gasturako, %7,1 gehiago. Uste dugu igoera oso esanguratsua dela, kontuan har- tuz prezioak zero inguruan dabil- tzala. Eta Y grekoa eta Hegoaldeko Tren Saihesbidea aparte utzita, nik beti diot aparte utzi behar di- rela, esan behar da inbertsioa %6,4 hazten dela, eta hori oso gai garrantzitsua da. Aurrekontu he- dakorrak dira, batere zekenak ez. **Euskadi Next. Mereziz zuen ho-**

ren gai inportanteak gardenta- sun handiagoa, adibidez, ze- rrenda osatzerakoan?

Ez dut uste oso bidezkoa denik gardentasun falta leporatzea. Kontu bat dago horren aurretik: nola edo hala ibili gara Euskadi Nexten inguruan eta proiektuen inguruan nola funtzionatu jaki- ten, ziurgabetasun handia dago, inkognita ugari, datu falta... Be- raz, ez zen erraza talde parlamen- tariok eskatzen zutenean gau- zak asko argitzea, ez zirelako eza- gutzen. Batzordean agerraldia egin dugu genekien guztia konta- tuz. Bilkura monografiko bat ere izan da, ez zegoenean informazio handirik.

Gainera, asmoa ez da izan soilik zerrenda bat egitea, proiektuak paperean jarri eta dirua lortzea. Izan ere, benetan sinesten badu- gu Europaren diskurtsoa, hau au- kera bat da eraldaketa energeti- korako, digitalerako, sozialerako, eta baliagarria izan daiteke krisiei aurre egin ahal izateko. Eta uste dugu proiektuek herri ikuspegia behar dutela, erakunde artekoa, parte hartze pribatuarekin ere. Horrek guztiak sendotasuna ematen dielako, solbentzia, gaita- sun eraldatzailea proiektuoi. Hori

izan da lanerako espiritua; urte bukaerarako Espainiari agiri sen- do bat aurkeztea. Jakina, hori guztia plaza publikora batzar mo- dura aterata, ziurrenez ez ginen inora iritsiko. Oraindik ariko gi- nateke lehen proiektuaren lehen puntua eztabaidatzen. Eta, bes- talde, gauza bat argi dago: gober- nuarena da Espainiari agiri bat aurkezteko ardura.

Proiektuen kokapenak eman du zeresanik. Lurraldeen arteko orekaz kezka bat azaldu da. Eta proiektuetako asko koka- tzeke daude oraindik.

Herri ikuspegi batekin egin dugu hau, logikoki lurraldeen artean oreka jakin bat gordez. Baina Ma- drildik dirua partitzeko kutxa- txoak jartzen hasten bagara, eta bertan ere kutxatxoekin hasten bagara proiektuak banatzeko, ziurrenez, emaitza hutsa izango da, zero. Guztiok malgutasun do- siak behar ditugula uste dut, ore- ka jakin bat bilatuz bai, baina ez %51-%33-%15 banaketaren ara- bera. Horretarako, baliabideak partitzeko, badaukagu Finantzen Euskal Kontseilua. Nik uste dut proiektuak onak badira herrial- dearentzat, erakundeak gai izan- go garela ulertzeko hoberena dela.

MARISOL RAMIREZ / FOKU

hori, gauzak derrigorrez BPGaren arabera edo koefizienteka banatzea baino. Eskuzabaltasuna behar da hor.

Alkate batzuek kezka agertu dute Europako diru horiek udaletara ez direla iritsiko. Diote Euskadi Nextek hiriburuak soilik hartzen dituela kontuan.

Mundu guztiak nahi ditu funtsak, baina azter dezagun funtsen munita; proiektu eraldatzaileei lotutako funtsak dira, eta horrek jada baldintzatzen du egitasmoen dimentsioa. Horrek ez du esan nahi diruak ez diren joango udaletara. Adibidez, funtsak izango dira

etxebizitzaren birgaitze proiektuetarako, edo zonaldeetarako... Eta baliabide horiek daudenean, gobernuak jarritako planen arabera, proiektuak aurkezteko aukera izango da. Enpresa ertainekin eta txikiarekin ere berdin gertatuko da, adibidez, obra publikoaren bitartez egongo da bidea, eta prest egon behar dute horretarako.

Badago jendea esaten duena ez direla funts horiek eskatu behar, haiekin datozen baldintzengatik eta erreformengatik. Kapitalari Planto mugimendua, esaterako.

Badago jendea ere dioena ez dela

txertoa jarri behar. Gobernuak uste du Europaren politika hori zuzena dela; are gehiago, guk sinesten dugu Europak aurkeztu dituen transformaziorako zazpi ildoetan.

Diru asko eskatu duzue.

Kopuru bat dago hor, errekupe-razio mekanismoko 5.700 milioi euro, 13.135 milioi euro erakartzeko. Estimazio bat da, gure us-tez arrazoizkoa, baina ikusi beharko da gero zein den errealitatea, asko edo gutxi den. Saiatuko gara ahalik eta gehien izan daitez-en; hori da gure helburua.

Hasieran zalantzan jarri zen Italia eta Espainia gai izan daitezkeen itzelezko laguntza horiek digeritzeko; proiektuak izateko, baldintzak eta epeak betetzeko.

Aurrekoan Sanchez presidenteak ere kezka hori agertu zuen administrazioen gaitasunaz. Ez da erraza. Inbertsio bolumena horren inportantea da, ez da erraza epeak bete ditzaketen proiektuak izatea. Guk, administrazio gisa, gauzak erraztuko ditugu, baina aldaketa batzuk egin beharko dira; Madrilen planteatu dira arau aldaketak, eta gure araudietara ere eraman beharko dira, sistema arinagoa izan dadin kontratazio-etarako eta halakoetarako. Ez daitezela baliabideak paralizatu eta epeak galdu kontu administratibo edo legal batengatik. Baina argi dago arrisku bat badagoe-la, ondo inbertitzea eta epean inbertitzea ez delako erraza. Inbertsio hauek guztiak 2021, 2022 eta 2023an konprometitu behar dira, eta 2026ko abuztura-ko guztiak egon behar dute egin-da. Hori bai, ezagutzen dugu Europa. Beti zazpi urteko planekin hasten dira European, eta gero gauzak luzatu egiten dira.

Lan mardula egin duzue Euskadi Nextekin, baina orain Madrilen izango duzue lana. Beti aipatu duzu inkognita asko daudela banaketaren inguruan. Jakin duzue zerbait gehiago?

Egunetik egunera ari gara gauza

puntualak jakiten. Niri argitasun askoz handiagoa izatea gustatuko litzaidake. Oraindik ez da Ogasun ministroarekin harremanik izan, eta hark koordinatuko du gaia Madrilen. Ez da bilerarik izan, ez daukagu klaberik. Pixka bat isil-pean ari gara lanean, informazio bila; baina, tamalez, guztiok berdina dakigu: gutxi. Eta denbora aurrera doa. Ikusiko dugu egunetik egunera. Jendea beharko dugu lanean, kudeaketa politikoa beharko da, indar guztiak erabili beharko dira. Horretarako gaude.

[Funtsetarako proiektuen zerrendatzea] plaza publikora batzar modura aterata, ez ginen inora iritsiko»

Borroka latza espero daiteke erkidegoen artean, ezta? Ezingo da gigafaktoria bat jarri erkidego bakoitzean.

Nik benetan espero dut funtsetarako lehia proiektuena izatea, Europak esaten duen bezala. Proiektu onenentzat eta haiek egiteko gaitasuna duenarentzat izatea baliabideak. Dena den, guztia soilik proiektuen bidez, komatxo artean zientifikoki, banatuko dela pentsatzeko bezain xaloak ere ez gara izango. Izango direlako borrokak erkidegoen artean, diru kontua delako. Nik espero dut dirua proiektuetatik kanpoko irizpideekin partitzeko tentazioa txikia izatea.

Europako Batasuna ere hor izango delako, zaintzen?

Espero dut Europa hor egotea zaintzeko, hori gustatuko litzaidake. Guk ez dugulako ezer ezkutatzeke, eta plan on bat dugulako, proiektu oso lehiakorrek. Nahiko genuke europar arauak jarraitzea, eta ahal den neurrian inter-ferentzia politikoak ekiditea. Guk proiektuekin egiten dugu apustu.

European izango duzue aterik? Printzipioz ate horiek itxita daude

European. Han esan dute ezin direla mundu guztiarekin harremanetan hasi, eta estatuekin ariko direla. Baina egia da estatu deszentralizatueta, erkidegoak gure kasuan, Europako arauak esaten du erakunde deszentralizatu horiek erabili egin behar direla, proiektuek etorkizun hobea izan dezaten. Guk horri balioa emateko asmoa dugu.

Zergei buruz ere galdetu nahi nuzun. ELAk dio zerga igoera beharrezkoa dela, baina aipatu izan duzu ez dela garaia.

Zerga guztiak dute izaera uzkuertzailea, ez baduzu zorpetzearekin konpen-tsatzzen gastuaren alde-tik. Eta une honetan hazkundea sustatu nahi badugu, ez dugu kohe-rentea ikusten kontrako norabidea hartzea. Gas-

tua handitzeko zorpetzea handit-zea aukeratu dugu; besteak beste, interes tasa txikiak ikusita. Nik esan dut ez dela garai egokia zergak igotzeko, baina uste dut ere badela garaia pentsatzen has-teko etorkizunera begira zer egin behar den zergen inguruan. Ari gara proposamen batzuekin bueltaka, Zergen Koordinaziora-ko Organoaren mahai gainean jartzeko eta aztertzeke. Jaur-laritza-zen eta diputazioen artean joango gara ikusten zein diren batzuen eta besteen planteamen-duak.

Beraz, zerga erreforma buruan du oraindik Pedro Azpiazu.

Uste dut urte honetan gogoeta hori egin behar dugula. 2022an neurriak jartzen hasteko, betiere egoera ekonomikoa zuzendu bada. Izan ere, lehen aipatu du-gun bezala, oso posible da noiz-bait Europa eskatzen hastea au-rreko defizit mailara itzultzeko, modu mailakatuan bada ere. Eta horrek politika publikoetan mu-rrizketak eragiterik ez badugu nahi, osagarri bat beharko da zer-ga erreformatik etor daitezkeen baliabideetatik.